

העולם הזה

רחוב גליקסון 8, תל-אביב, טלפון 26785.
ת.ד. 136. טען לסברקס: "מולספרט"
המוציא לאור: העולם הזה בע"מ.
דפוס סשה שהם בע"מ, ת"א, 20. 62239.
תחפזה: דוד סופר ובניו, תל-אביב.
המסרכת איננה אחראית לתוכן המודעות

העתיד הנקרא

י"ב ט"ז

העורך הראשי:

אורי אבנרי

ראש המערכת:

שלום כחו

עורך משנה:

רוב איהו

עורך תביעה:

חזרוני צור

עורך כתיבה:

טליבי קשה

כתב בכיר:

אלי תבור

חברי המערכת:

סגנה ברדיין, שייץ גלור, גילי גלילי, רוני הורוביץ, רוני ורדי, אברהם הרשון, אסתר סאבור, אלכס ססיס, אביבה ססו, עמוס סיני, שלמה סרו.

ביותר במדינה

כדי שלא להרגיז משהו, ועם מתוך רגשי הנחיות הרגילים של ציבור זה, אילו הרימו את קולם, יתכן והיו יוצרים מצב בו ייתנו לעתונאי למלא את תפקידו — גם בשעת התרגשות, ודוקא בשעת התרגשות.

★ ★ ★

כמה אנשים במערכת היו בלי ספק בועי טים השבוע בעצמם, אילו יכלו לעשות זאת. כי עד לא מכבר היה במערכת תיק עבה, שנושא את השם "דואק". משה הגיבור ה' אומלל של השבוע, ביקר לא פעם במערכת זו, והפציץ אותה במכתבים רבים. טיפלו בעניניו כמה פעמים. כשנסתבר לנו סופית שאינו שפוי בדעתו, הנחנו את התיק ה' צידה. באחד הטיהורים השיגוריים השומד התיק.

חברי המערכת זוכרים את משה דואק כי אדם שקט, רציני מעל לרגל, לבוש בגדים נקיים. אחד התפקידים הקשים של מערכת זו הוא להבחין בין עשרות רודפי-הצלח'ה אמיתיים, הצובאים על שערינו מדי חודש, כשבפניהם סיפורים על מעשי-על וקישורים — לבין עשרות אחרים, שסיפוריהם הם פרי דמיון חולני ובלתי-שפוי. דואק עשה תחילה רושם גורמלי לגמרי.

הצרה היא שישנם בארץ עשרות ומאות אנשים כאלה. כולם, בלי יוצא מן הכלל, פונים לפחות לשתי כתובות: למשרד ראש הממשלה ולמערכת העולם הזה.

קראתי בענין דואק ביקר את ביג'ה ב' שדה-בוקר, עשה רושם טוב על ראשי-הממשלה שלה ושוחח עמו ארוכות על הצורך באיחוד תנועת-הפועלים. א"אפסר להאשים את ביג'ה על תמימותו (אם כי חבל, אולי, שלא נוכח צורך שרשם את השיחה). אולם אפשר לה' אשים את ראש-הממשלה על שלא נטל לידיו די יוזמה כדי לדאוג שממשלתו תפתור בעיה כאובה זו של אישפוז חולל-רוח, ועל שלא ידע למסור את מוסדות-הבסחון לידי אנשים שינקטו באמצעים מינימליים כדי להגן עליו (וגם עליו) בפני חולל-רוח מסוכנים.

העולם הזה הוחר עשרות פעמים, במא' מרים רציניים ומתעמקים, על הליקויים וה' מהותיים במשטרה ובמוסדות-הבסחון. תחת לחקור את הבעיות שעוררנו, ושחיו פתי חקירות יסודיות ביותר, יצאה עדת חפני-ביג'ה בהקפה עליו. התוצאות המרות גר' או השבוע.

אם מותר להוחר עשרות פעמים, במא' עד מתי תחתכו את האף שלכם כדי להרגיז אותנו?

אורי אבנרי

מכתבים

אחרי מה שדויד בוגוריון וגוריון מעלו בשבת זה במשרד עשר השנים האחרונות, אפילו האיש שנישר בין יחידות לבין גרמניה לא יצליח לעשות דבר. והכל נחמיה שולברג, חיפה

...אם ביג'ה מצמצא כל השנים על דעותיהם בעניני הערב, מה פתאום שעכשיו ירשה לגולדמן להצליח?

דויד שומרון, נתניה

דראמה, לא סנסציה

לכותב האלמוני של הרשימה על גרנוש והילדה (העולם הזה 1047) מניעה לחיצת יד. הוא כתב את כל הפרשה בצורה היחידה שאפשר לכתבה — לא כסנסציה זולה, אלא כדראמה אנושית בעלת צדדים מתמחים ובלתי-יכורים. כל הכבוד.

ירוש שלייף, תל-אביב

תארנו לעצמכם שהיינו קוראים כי אהרן מסקין הדגיל, בשעת סיור, "הכימה" ב' פאריס. נעצר — חס ושלום — בקשר לפרשה אונס ילדה בת 12. היינו מיד צועקים שזו פרובוקציה אנטי-שמית. כך אפשר להבין מדוע ההונגרים צעקו "זהו ביום פולטי".

אוסקר פרקש, חיפה

גיטואיזם ותודעה יהודית

הערבים המוסריים של היהדות — חיים הם! אם הדת המאורגנת ותחברה המאורגנת זנחו אותם — יש להרים אותם. זאת יעשה הנער המתמור!

אלמוני, פתח-תקוה

עוד מחתרת?

לא אני, לא המורה חיים שפיר, ולא אלכסנדר זרחין מסוגלים מבחינה אישית ומבחינת הידיעות להתווכח על הדת. רק בני תורה ותלמידי ישיבות מצד אחד, ואנשי רוח ומרענים מצד שני, יכולים לה' לעלות ויכוח כזה לנושא מעניין ביותר ולתועלת הכלל.

לדעתי יש כמה סוגים של דת ודתיים. אפשר להגדיר אותם לדתיים סדורים, דתיים קבועים ודתיים מילואים. הראשונים הם הדתיים לפי כללי שולחן ערוך. השניים הם השומרים על המצוות בהקפדה רבונה ומי' לואים הם אלה המבקרים בבתי-כנסת בימי חג וזכרון בלבד. יותר משמורים אחוז מכלל ישראל במדינה משתייכים לדתיים מילואים, מה שמראה כי כמעט כל ישראל דתיים הם.

סמל יצחק גליקמן, חיפה

הזיכרון על גיטואיזם לדעתי חריגה מסגרת התפקיד החינוכי של עיתונכם. אם הינכם מטיפים לחוסר השתייכות בארץ, הרי אינכם רשאים לשלול באותה עת את החינוך הדתי.

דוד צביאלי, חיפה

טענת העורך כי אין בעברית כל ספר מתוכו אפשר ללמוד את חולדות ארץ-ישראל,

בתולדות חיים כהונגיקונג

היא חסרת שחר. די לפתוח את כרך ו' של האנציקלופדיה העברית, המוקדש כולו לארץ ישראל. אני יכול למנות תשעה ספרים לאדם המעוניין ללמוד את תולדות הארץ בפירוט. בקשר לטענה מתי נערך הסיוע הראשון בין המצרים לארץ-ישראל, הכתבת כי ה' חשבה היא בזמן תחומים השלישי, וחסר' בה זו אינה נכונה. קרובת בין מצרים ו' חושבי הארץ ידועים עוד מוזס כחורש, 2550 לפני הספירה. ובקשר לקרב בין שלמנאסר ה' והקואליציה של עבר הנהר, הכתבת כי הקואליציה הונסה. אמנם כך מתפאר ש' נאמאר, אולם "לנחונות" מופיעים בכל ה' כתבות של כל השליטים. למעשה הצליחה הקואליציה לעצור בער שלמנאסר והוא נסוג.

אנגינר אברהם מרגלית, חיפה

הערותיו של הקורא מרגלית נכונות בחלקן בלבד. בעברית אין כל ספר שלם שילמד את התפיסה הכוללת של ההיסטוריה של הארץ, פרט לאנציקלופדיה העברית. הקרב בימי תחומים ה' שנוער במאה ה'15 לפני הספירה, הוא הקרב הצבאי הראשון שפרטיו ידועים להיסטוריה. אין ספק שהיו קרבות ומסעי כיבושים גם לפניו. בטענתו האחרונה צודק הקורא מרגלית. בכתובת שלמנאסר אפילו לא הופיע "נצחון" אלא היה ציון שהקרב הסתיים בתיקו.

אתם מתארים את דת ישראל פעם כהת' פתחות של עבודת אלילים, ופעם כהמצאה העשיתית לייסור על תשע בלילות. ואף על פי ששני ההסברים מותירים אחר את השני, שניהם מתכוונים להוכיח כי אין טעם ב' קיום מצוות התורה בימינו. רבותיו לא בגלל הסברים אלה נישתכח לדת היא של' לית. להפוך, בגלל נישתכח השלישית אתם מסציאים הסברים אלה. אינכם הראשונים לעשים כך.

דת ישראל היא אחת בכל התקופות ופי' בוססת על ההשקפה הדתית בין אדם ל' אלוהיו, ובין אדם לחברו. דת ישראל כי

ימינו ובכל הזמנים מעלה את מוסריותו של האדם. אולי נזיקת עיל המצוות היא הסיבה לחיים של נזל, נגיבה והוללות, שאחם מצי' ביעים עליהם כמאמרים על השתייכות. ת.ה., אשה דתית, נשר

יום הזכרון

הנני מורה בבית-הכפר התיכון העירוני בנצרת. ביום השלישי, 12 באוקטובר, שבתאי מהוראה בין השעות 12 לפני הצהריים, כאות התאבלות על הטרגדיה של כפר קאסם ועל האיוור בהענישת הפושעים, למחרת היום הזמין אותי המו"ל הצבאי למשרדו ושפץ ממני את רשיון הכניסה לנצרת, המסנה לי רשות לעסוק בהוראה בנצרת, ופקד עלי לי צאת את העיר תוך שתיים ולחפסיק בי הוראה. מעשה נמנה זה הוא הפרה ופגיעה בעקרונות הדמוקרטיה הישראלית, אשר הר' ביתי להתנאות בהם.

ההתנגדות לביטול-ההאכלה פירושה הוראה בסברה, כי המתנגדים לשביתת מרצונים מ' איחור הענישת הפושעים ואינם מתאבלים על המרדנות המועזות, ואף "מונעים את הפצוע מלהתייחס". ואילו, לדעתי, השובתים שדרשו הענישת המידית של הפושעים ור' אחראים לפשע הם שרצו להסיר את האחריות מעל הממשלה ולזכות אותה. עליו כר אין הם חותרים לתת בסחון המדינה, אלא להפך.

במסגרת שביתתי דאנתי שישור סדר, וישורמים מבחין כנון גורמים מפלגתיים אפורטוניסטים לא ירחפו את אפם, כך שלא תהיה אות נוישפנאק פוליטית לשביתת, אלא שתהיה שום טהור להתאבלות. הגליית מי בית-הספר היא הרחקת בוגר האוניברסיטה העברית היחיד מבין סגל המורים, והיא תפגע ברמה החינוכית. אני המורה הראשון והיחיד שהתחיל לתרגם ספרות-לימוד עב' רית, וללמדה לתלמידים. הגליית תסנע במאמצי לחנך את התלמידים חינוך ישראלי בלתי-לאומי, ולנבשם ללאום ישראלי.

התנהגות המיישל הצבאי עשויה לדרוף את הערכים הדמוקרטיים לזרועות מפלגות קיצוניות כסרת: נאמנות למדינה, ומאידך תאשר את טענת הערבים במדינה ובאזרחות ערב, שאין לממשלה ולתושבי הארץ כוונות טובות כלפי הערבים, דבר העלול להרחיק את סוכניו השלום עם האזרחות השכנות. וזה נחשב בעיני כנגידה באינטרסים של ישראל.

אליאס מועמר, נצרת

ביום הזכרון לחללי כפר קאסם עלינו אל מבוואת הכפר. הכניבה היתה שוממה ומשמרות מישטרה סובבו את הכפר. הנחנו זר ליר המחשבה, נאמר לנו שהוא ישלח לי בית הקברות. על הפרט היה כתוב: בשם כל בעלי המצפון. פנינו יש גם נוער מספר החרוטי, אשר ביקש להביע השתתפות בצער המשתתפות השכולות. הור' שלנו היה הור' היחיד.

מלכה גליקסון, חיפה

יצחק לוי, פתח-תקוה

"בעיותינו כהווייתן..."

הרחקתנו מכפרנו, יבועיים אחרי כבושנו, והחרמת קרקעותינו לתקופה של עשר שנים, הוא זיכוי אכזרי. פיצוץ בתינו, חמש שנים לאחר מכן, למרות שפסקדין בית-המשפט ה' עליון היה לטובתנו, הוא אי צדק ברור. התחלת הקמתו של כפר יהודי על אדמותינו, אחרי ההכרה בנו כאזרחים שלווים במשר' עשר שנים, הוא מעשה שעיו לא ראהה ר' אוז לא שמעה. אנו מוחים בחוקה על מעשה זה ודורשים להחזיר לנו את בתינו.

הכוזר יוסף סוסאן, בושם תושבי כפר בירעם, גוש-חלב

גבר/ת

במכתבו לקוראים על שגיאות הלשון ב' קול ישראל (העולם הזה 1046) כותב העורך: "האם המונח 'שירותיו' הוא כל כך קרוש עד 'יאלו להשאילו לאדם שלא ניוסל'?"

אני התחמקם מפה מוכנים להוכיח על דרך הדוקציה, או בכל דרך שהיא, שגם שר החוץ העכשיו של ישראל פסול על פי הגדרה זו, למרות ההיפתחות הידועה של ה' ד"ר יוחנן באר' ש', גולדה היא הגבר היחיד ב' בממשלה. אנו מציעים לעורך ה'ק, שפניו שהוא כותב משהו או שיבדוק לבדו או שישלח מישהו משרות הפתגמים.

משה ג, איתן ס, פתח-תקוה

הוא והיא

כיסנכסתי לקולנוע תל-אביב החדש, חיפשי תי אחר מוסר מסוים המסומן כחינוכי בשני אספים, ולא מצאתי. לפתע נגלה לפני דרך גול ובן מראות ענקיות. נרתעתי אחרת בבהלה, כינו 'ראיתי כמה שנים נכנסות ישר לחור זה. אולם כעבור דקה נפלטו מ' נשים בחורה מחדר זה, כשהן מצטרפות: כשרואים מראות וכסאות, מי היה מאמין שזה מיועד לנבריס'!

אתם, בחור שכינים טובים לקולנוע זה, אולי תעירו' לבעלי הקולנוע שיוסיפו את המלים הדרושות, במקום הצלילות של נבר' ואשה, המציגים מסורות אלה. כי למרות שזה מאוד אורגנילי, עלול מישהו לערוך סצינה — ולא דואק על הספר.

משה רושציק, תל-אביב

החיה שבאדם

אינני יודע ממתי הפך הכלם של הנבי' הרת הישראלית לכדורגל. נוח רגני, לעתור נאי, אבל דבר אחר ברור — וואלוו איננו עריין. כתבות האחרונה בעיתונכם (העולם הזה 1047) היא פשוט עלבון לגוע האנושי. הוא כותב שביקר בנו החיות מאכן בהונסי קונג, ולראיה הוא מביא תמונה של חיה מאכן בדמות אלה חולצת ש'. אינני יודע מה דעתו של רגני על הנשים, אולם אשה, אפילו אם היא מאכן, איננה חיה.

שלמה טורקניץ, תל-אביב

מסקנתו של הקורא טורקניץ אינה מבר' סטת על עובדות מדעיות. בגן החיות בהונג' קונג ישנו גם מוצג המפרק' את טענתו (ראה תמונה).